

De Collectie Drucker in het Rijksmuseum.

zijn eigen inzichten reeds vrij had. Het lieflijke en kleurige in dit schilderijtje waren geheel ongerepte eigenschappen.

In de collectie missen we die enkele specifieke romantische of verdichtende uitingen, die resultaat kunnen zijn van gemengde invloeden, ondergaan door het zien van Duitsche kunst, de kennisname der Fransche romantiek en waarschijnlijk het samenzijn met zijn broeder Mathijs. We denken hier bijv. aan „De Dageraad” met zijn gulden kleuraard en aan een ander schetsachtig schilderijtje, dat tot onderwerp heeft een meisje staande aan een poort op een binnenplaatsje en zich neigende naar een hond, terwijl duiven op een afdak tieren en een kat over den muurrand sluipt.

Onder de voortdurende oefening tot bewaking der handen, en verfijning van het waarnemingsvermogen, groeit de geest langzaam uit tot een volwassen houding.

De bloeitijd van Maris kan geacht worden aan te vangen omstreeks '70, en de landschapschilder in hem trad toen nadrukkelijk naar voren. Een nieuwe tijd van toewijdende studie en een ander veld van waarneming. Het is jammer, dat de collectie Drucker geen exemplaren bevat van sommige dier nauwgezette en verdiepte natuurstudies en maar weinig van zijn kernachtig schilderwerk uit dien tijd. Het kleine schilderijtje „Schreijertoren” representeert te onvoldoende dat overgangsstadium, een overgang die nog al vrij plotseling in zijn ontwikkeling plaats greep als had hij voor het eerst de bekoring ondergaan van het Hollandsche landschap en de Hollandsche stadsverschijning. Het zijn nog niet de visioenen, die hij er uit opbouwt met behulp van schetsen of krabbels, hij begint met objectieve waarneming en reële schildering, veelal in een gamma van koel-grijs of substantieel blauw. Hij blijft zeer nabij de werkelijkheid, strevend zoo mogelijk naar stofuitdrukking der nevelige atmosfeer, waardoor de bekoring van het Hollandsche land gekenmerkt is.

De positieve hoedanigheden van zijn talent, die zoo vruchtbaar worden aangewend wanneer hij er zich toe zette een brok naar de natuur op volledige wijze te schilderen, doen

zich hier in 't bijzonder waardeeren bij het schilderij dat tot titel heeft: „De afgesneden molen.” Dit is wel gansch en al schilderwerk van vleesch en been; naast de aanzienlijke technische kwaliteiten is het ook vol van innerlijk leven. Want bij het opvoeren tot zulk een volstreekte afbeelding van wat het oog kan waarnemen, in langdurige verkenning, bleet onverzwakt de hevigheid van den eersten indruk, die de studie geestdriftvol deed opzetten. Juist het steeds inniger aanvoelen der eigenaardige dichterlijkheid in dit schilderachtig gegeven, deed de uitvoerige doorwerking haar spankracht onderhouden. En zoo is het alsof de schilder, die dit natuurbrok in al zijn picturale en teekenachtige elementen grondig kende op 'een dag bij gunstigste weergesteldheid — als de helheid van licht wegzinkt naar den horizon en de eindeloosheid der Hollandsche vlakten raden doet achter de intimiteit van deze plek waar alles in verscholen tinten vol tastbaar leven is, — met verrukking gewaar werd, dat het onder deze voorwaarden eerst recht mooi was en geschilderd moest worden.

Dit schilderij is wel een waarborg voor de stevige basis waarop zijn latere fantasieën van landschap en stadsgezichten gebouwd zijn. Want zijn kunstuiting gaat nu aan ruimte winnen; wordt struischer van houding. Uit het zintuigelijk streven groeit de neiging naar een illusionaire overzetting der werkelijkheid. De geest wil ordenen tot een rythme van lijnen en een harmonie van kleuren de gedaanten, die het oog bekoorden en het gemoed ontroerden om een teekenachtigheid van vormen, een frappante kleurentegenstelling. Uit de vatbaarheid voor indrukken van den mooien uiterlijken schijn, rijpt de geestelijke ervaring, die den stijl aan het kunstwerk bereiden zal. Krabbels worden voldoende voor den opzet en uitvoering van breed gecomponeerde werken. De impressie krijgt de dracht van een visie.

Er komt nu viering van beweging na de gespannenheid van exacte studie. En met zijn groote macht om uit het hoofd te schilderen het wijde uitgebouwde beeld van een oogenblikkelijke impressie, als een overkoepeling van den geest op de ontroerde waarneming,